

ИДЕОЛОГИЯ АЖЫЛДАКЧЫЛАРЫНЫҢ ДАЙЫНЧЫ СОРУЛГАЛАРЫ

Сибирь крайынын мурунда кайы хире магалык перспективалар турбай турар дээр! Сибирьдин болгаш ыраккы Чөөн чүктүн тоода чүе дег кайгамчык бойду байлактарын партиянын Программасында шын, чеп үнөлдөн. «Бойдузун байлактары, чиг-ит болгаш энергетика кургавылары өзгөртүмөс болуп турар Чөөн Уралдын районунда үлөтүр уузу-биле хөгжүрү» — деп, үенин ол уагт документинде чүгээл турар.

Совет кижилер ол байлактарын бодунун маадырлык куш-ажылы-биле социалисттик Ада-чүртүгүн бараан бодуруп турар.

Сибирьнин болгаш ыраккы Чөөн чүктүн идеология ажылдакчыларынын Новосибирскиге апрельдин 8 болгаш 9 хүнеринде бодун эрткен чөвүлөл хуралы совет кижилер-биле

ажылда, оң коммунисттик кижилердин, бүгү идеология ажылдык деннелин бедиринге хообашкан.

Бурят, Тыва, Якут автономия республикалары; Алтай, Красноярск, Примор болгаш Хабаровск крайлары; Амур, Иркутск, Камчатка, Кемерово, Магадан, Новосибирск, Омск, Сахаалин, Томск, Чита областтары үлөтүр талаам-биле партия организациаларынын идеология ажылдакчылары чөвүлөл хуралдын ажылдык киришкен.

СЭКП ТК-нын РСФСР-ниң үлөтүрүп турган талаам-биле идеология кидиленин эргелекчилик бири ораласчызы Е. М. Чекаринын партия организациаларынын идеология ажылдык сорулгаларынын дугайында илеткеди чөвүлөл хуралдын киржикчилери чүгээл хуралы көргөн.

Идейлик, тодаргай, дээштиг чорук

СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун шийттирлеринге дүүштүр партия органдары чарты, тургускан чорук үлөтүрүп, туудуу, транспортту, сандык организациаларын болгаш амьдыралдык албан черлерин, а ол шымдак идеология ажылдык үлөтүрүп тодаргай болгаш сорулгага чүткүлдүг кылдыр боттандырыларын бодунун аргаамын партия организациаларына берген деп, Новосибирскиде үлөтүрүп турган талаам-биле СЭКП обкомунун секретары М. С. Алферов чүгээлди. Новосибирск областтык хей-хөй партия организациаларында кижилер-биле политиктик ажыл улам-на дээштиг болгаш дайынчы болу берген.

на четкен, когарал орнунга шахта бир миллон рубль хире орулганы берген. «Каттышкан» деп шахтанын шахтерларынын чеди алдыр деп турар чак хуузага — чалгыс ажылчынын казын үндүрүп хемүрүн 100 тонна чедирер болуу. Мынчалар оңу бо чылдын бири кварталында чеди алдыр.

— Калбак, дайынчы пропаганда ажылдык чок турган болза, амьдырал-биле, бүүдүрүлгө ханы харылаа чок турган болза, ол бүтүнү чеди алдыр арга чок турган ийик — деп, оратор медегелди. — Шахтанын коллективни дайынчылыктын амьдырал-биле чурттан турар. Шахтерларнын сөөн хуузу көрөжик шкколаарда, дээли өөредиле черлеринде, даг хөронин кезекте техникумдарында, партия чырыдышканынын системасында өөрини турарлар. Тургустуу турар бергелерин ажиң өртүргөни дуузалар дөш, шахтага хей-интинин чак эрге-хуузага, — шахта начальнигинин өөредиле талаам-биле дуулаакчызы тургускан.

Ноябрь хөорайнын (Красноярск край) партия комитетинин секретары Н. Б. Яковлева бистин чурттувунун өң-не мрак бууларыннын бирөөзинде совет кижилерин кайчар чурттан, ажилда турарынын дугайын чүгээлди. Оке-даа черлерде ишкан, ында база-ла куш-ажылдык амьдырал хайынгы турар, кижилерин салгыс-сеткил негеделер хей талаам болуп турар. Норильскинин идеология ажылдакчылары боттарынын куш-ажылдык түнөөдери Норильск бүүдүрүлгелеринин продукцияны деңизлер турар ыныг дөңгөзүлгө деңизлерин оралдык турарлар. Норильскинин даг-металургия комбинатында бүүдүрүлгелеринин чедикшилер дөш РСФСР-нин Министрлер Чөвүлөлүгүн болгаш ВПС-тиң шылчын чорупу Кызыл тутун чокта чак чөргөни ууа тывысканынын ол фактыны Норильскинин агитаторларынын болгаш пропагандистеринин ажил-чорудууларынын бир аном үндөшкени-дир дээрини черле канчал хууза көрөс боор деп, оратор чүгээлди.

Заповальдин районунун хөгжүмү ажылдакчылар-биле четпес хандырып, көзө шкколага эстетиктик кижилеринин айтырларын болгаш шийттирлерин турар култура болгаш чырыдышканы министрстволарына эш Яковлева шылчыны негедели салган.

— «Улөтүр», «шккола», «өмнөдөгө», «клуб» деп өөгер тыва дылга чок турган — деп, партиянын Тыва обкомунун секретары М. С. Шойгу чүгээлди. — Ам бистин хеминеристици шываларында, тайгада, бүтү республикада стурлар, шкколаар, өмнөдөгө, улөтүр сандары бар аларында. Ол бүтү дөргө бистин партияныкы дөңгөзүлгө национал политикамын болгаш улөт орус улустун база бистин социалисттик Ала-чүртүгүнүн өң-не улуустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Ичалда-ла Тыванын партия организациаларынын мурунда өң-не чугула сорулга — чокта чак көшкүн амьдырал-биле чурттан, хуу ажил-айгылгы турган чонуну ажил-култураларын бедирини сорулга аям-дуу турар деп, оратор медегелди. Чижээ, малчыларын ортунда бижитки биче билер болгаш харын билес-лаа кижилер бар. Партиянын Тыва обкомунун чокта чак болуп эрткен пленуму малчыларын културалык болгаш чуртта чак хандырылганын дугайында айтырларын чүгээлди көргөн болгаш тодаргай дөңгөзүлгелерин ажилдап кылган.

СЭКП-нин ХХII съездининин соода өң кижилеринин коммунисттик кижилеринин талаам-биле ажилдык чак күүдүрүшкүнү-биле медегелденин деп, оратор уламчыды. Ичалдак бистин идеология ажыл-чорудууларынын үндөшкени-биле чарты тургустуу бистин республикамын аям-дуу кылдырмаан чүгээлди бар болуп турар. Ажил чылдыр чорук, коммунисттик туртуушкунун тодаргай сорулгаларында хоруулаак чорук партиялык-политиктик ажылда чак-да ховар өзес таварын турары харадаачы-дир. Бистин чамдык пропагандистерин, млетселчилерин, агитаторларынын коммунисттик туртуушкунун сорулгаларын чамдык чыры-биле чамдык тайлырлар турарлар. Ам Тыванын партия организациаларынын пропагандистерин болгаш агитаторларынын составын чарткан болгаш пропаганда ажилдык партиялык болгаш совет улөтүрүлгелерин калба-биле хаара түдүп турар апарган.

— Бүтү совет кижилер совет социалисттик култура дугайында сар-

ИДЕОЛОГИЯ АЖЫЛДАКЧЫЛАРЫНЫҢ НОВОСИБИРСКИГЕ БОЛГАН ЧӨВҮЛӨЛ ХУРАЛЫ

гын салымшыкынын чак илетгей-лөшкенин дээш, литературада болгаш уран чүдөл абстракттивизмин болгаш эрешгейлер чорукту шийттирлер бүүрү шалканы дөш партиянын Төп Комитетинге, Никита Сергеевич Хрущевка өөрү четтиришкенин ханын-биле илетгейлер турар — деп, «Советский Сахалин» деп область содунун редактору В. И. Парамошин чүгээлди.

Идейлик уран чеченин талаам-биле боттарынын чик чөтөөлөрү-биле совет кижилерин, ылаңгы амыктарын кижилерининге хора чедирип турар чөтөөлөрүн болгаш чүрүкчүлүгүн партия болгаш улус шынчын бүүрү шалканы деп ол үргүлдүчү чүгээлди.

Сахалинчел чөтөөлөр. Аксенович оңа таарынас чорукту илетгейлер турарлар. Оң илеа талаам-биле хоозун ийи чөтөөлөр: «Айже

Экономиканың айтырлары масса-политиктиг ажылдык кол чүүлү болдулар

— Экономиканын айтырлары масса-политиктиг ажылдык төвүгө тургустуу, бүүрү пропаганда ажилдык бүүдүрүлгөни талаамы уламдыр Кубасстын идеология ажылдакчылары боттарынын ажил-чорудуулары СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода ыначар деп тургускан — деп, партиянын Кемерово обкомунун секретары З. В. Кузьмина чүгээлди.

Бодунун чүгээлдини хей кезинге оратор муракчы дуржуганын пропагандаларынын айтырларыныч улаандылар.

— Четпес чүе чүл дөргө, бис муракчы дуржуганын дугайында хей чүдөлдери шагдан бөөр шууга-чак турар бис. Палакатынын паралап үндүрүп, чүдөлдери бижик, радио дамьдылганын чорудуп турар. А муракчы дуржуганын канчар негедели турар — оңу идеология ажылдакчылар хайтарга көрөйи турганар — деп, эш Кузьмина медегелди. Бүүдүрүлгө дуржуга негеделинне пропаганда ажилдык ажилдык болгаш деп санап болбас деп ам көрүп турар бис. Оң ужурунда Кубасстын 100 муң ажим илөвөр-техниктиг ажылдакчылары бүүдүрүлгө чартыкчыларынын дуржуганы түнөө байдырынын болгаш негеделиннин организациалары болган турарын, бисте каш-каш чүкө санаттынын турар муракчы дуржуганын шкколаарынын ажилдык киришкен турарын чеди ап турар бис.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

Кубассты муракчы дуржуганын негеделинне «Инженерин хуң», «Мастерин хуң», «Бригадирин хуң» болгаш өскө-даа ол шымдак ажилдык чүдөлдери бериш турар хевирлерин чедикшигин ажилдап турар. Бүүдүрүлгелерде техниктиг информаторларын ажилы улам калабаран. Барык бүүдүрүлгө болгаш тургустуу бүүдүрүлгө ыныг информаторларын бөдүлдери бар. А бүтү Кемерово областа оларын саны лөрт муң чыгып болуп турар. Айма бир-ийи ууа олар үлөтүрүп ол алдында болгаш холушак адырларда эртемчи болгаш техниканын чак чедикши-киниринин дугайын ажилчы чоннарга чүгээлди турарлар. Кубасстын техниктиг информаторларынын армия бүүдүрүлгелеринин техниктиг дөңгөзүлгө даянып турар. Ол кабинеттерин ажилын СЭКП ТК-нын ноябрь Пленумунун соода үндөшкени-биле деп тургускан. Бир өвөс моон мурунда оларга техниктиг минимумун талаам-биле кичөөлөр чүгээлди чуртуустан өскө-даа улустарынын талаамын аям-дуума дуулаакчымын түнөөдүр.

орук арада» деп расказы болгаш «Марксизм алып-синалар» деп төбө-жуу бистин областтык ажилчы чоннарына шуут хамаарып турар. Сахалин амыктарын дугайын ол чөтөөлөрдө бижээ: Аксенов бистин ортуука чүгээлди хонган чана берген. Беш хүнүн үш хүнүн ресторанта эрттерген, бүүдүрүлгөлөргө чөргөн, амыктар-биле учурашкан. Оң ужурунда Аксенов амык кижини көрбөн болгаш «Айже орук арада» деп расказында «Тыге болгаш бүүдүрүлгө кижини көргүссени таварыла өвөс. Расказын өгөздөнөн төнчүгөңгө чедир сагыш даап, мегелеп бижээ. Сахалинчел амыктары оңу чалгыс эң-сеткил-биле бүүрү шаап көргөн.

Бодунун чүгээлдини түнөөлөндө оратор СЭТА-га болгаш Парламентка чак чүүлү деп агентстволарга элөөн негеделерин тургускан.

Бодунун чүгээлдини түнөөлөндө оратор СЭТА-га болгаш Парламентка чак чүүлү деп агентстволарга элөөн негеделерин тургускан.

КОЛХОЗЧУЛАР, СОВХОЗТАРНЫҢ АЖЫЛДАКЧЫЛАРЫ! НИИТИНИҢ МАЛ АЖЫЛЫН БУГУ ХЕМЧЕГ-БИЛЕ ХӨГЖУДУҢЕР, МАЛ ЧЕМИНИҢ БААЗАЗЫН БЫЖЫГЛАҢАР! ЭЪТ, СҮТ, САРЖАГ, ЧУУРГА БОЛГАШ ӨСКЕ-ДАА ПРОДУКЦИЯ БУДУРЕРИН КӨВУДЕДИҢЕР!

(СЭКП Төп Комитетиниң Май бирге Кыйгырыгыларындан).

А Н Ы К М А Л Ч Ы Н

Бригадир самбынга шап-шок кылдыр кыкылдашты: — 5079! — дээш, өөрүшкүлүгү тудурайт. Ол керек кырында дийриг чургайлар-дыр. Оол артында Мугурда 11 өргөлдөрдөн тургустунган № 9 хойжу бригаданын малын баш сапы чаштып чыгар. Хойжулар Седен, Казак, Балдар оларнын коданарында оолдаштын өй-не дүжүтүр бооп турар. Бригаданын малы кыштын ниитини-биле хур ашкан, төрүп турар хойларнын чаш төлү менти алдынын турар.

Бригада чаа тургустунган. Иччал-жажок мында малчынар кыдын алды дүжүлгалыг, оларда быжылгалтыгынган кодан бүртүзү өдөгөлдү холдарда деп бүзүрөлдүгү чугаалап болду.

Бригадирге колхоз баштаар чери үжөн харыйг, анык хойжу Донгак Балдарны киргени шын болган. Шеринген талааны кээри билек ол мал ажылыне шилчөөн. Уш-ле чылдарнын дүжүзүндө ол дээр малчынарнын бирөөн кылдыр санады берген.

Донгак бригаданы удурупшаан, кадарчылар турар. Оол коданымда ам 292 төртүр хой бар. Оларнын 268-зи оолдаан, төлү менди. Малдын артка чаш төлү бүрүн алырынга ол бүзүрөлдүгү. 100 хойга онааштыр 100 хураганны, тус чер укусаалыг бир хойдан-на 1,8 кг дүктү алырын ол хүлээргей.

— Бригада оолдашкынын байдалы эки чоруп турар-дыр. Чедийш-клеридерин кол үндөсүн чүдөл? — деп оон айтырдым.

— Хамыктын мурнуна мате-риалдыг чүүдөдери бүдүрү турар

Бригадир болгаш ооң бодалдары

кижилерин ак-сеткилдиг күш-ажылында деп билит турар мен-дөөш, ол кезек боданып ора немеди. — Оон анында хойлар чогуур өйүндө оолдап турар-дыр. Январ, февраль айларда төртүтүнгөн хураганнарнын ниити байдалы черле эки болду. Ол үдө чаш малдын хорамчалыг болуу чоруу — ижин аарындан бүрүн чайлаткынган турар. Оолдашкынын үзүндө малдын чымын курга болган тудум-на шыкка алшып, ара-салыр чорук, чүүү бүрү дегдир-ишкисинер чок болуру биддингир болгай.

— Амгы үдө чүү чүвөгө онаа херегелдиг силер? — дидим.

— Херегелдир черле хой болду. Бети дээрге чаа тургустунган бригадага үениң негелдиринге дүшүрүп эки дериттинген материалдыг бааза керек. Хлеб быжырар черин, чунар бажынын, кымыл булузуну, салдынын, таарымчалыг чурталга туудуларынын амдымында бесте чок бооп турарын чажыргаш чор, 5 чурталга бажыны бар кылдыр санаткынын турза-даа, оларнын кыры, шалазы дүптөткөмөй ара каткынганындан оон чангызында-даа кижки чурттавайн турар. Дестиг-Кара-Сугда, Оваа баарында, еске-даа чамлык кажааларнын хавалары болгаш дэ-вирирери ирээш, сыстып бады келген. Анаа мал тургузары дыка

аймылдыг. Ол бир-ле чүвениң дугайын сагыммышаан уламчылай-дыр: — Мен, чоокта чаа, «Смена» сеткүүлдү бир номерине чүгө номчаан мен. Мында: «тудугуу трей, шынар чок кылдыр чорук — үгелдиг-дир» деп айтыкан чоран. Шынал-да бүгүн бирөөни, даарта өскени үрөй кылгаш туруп бээр болза, хилис чарыгдалдан еске келдиг чүгү бөөрил ыччаш! Иччангыш тудугуунуң харымсалганын, арын-чуруунуң дугайында чугаа моортан чаягаш тургустуну келир-дир.

— Силерини бригадаларда мал аарым, анаа уду эки дузалымчыны кандыгы? — деп сонуургадым.

— Оортан бүрүн магадлантынган бис деп чугаалап шыдаас мен. Часкы суг-чам-биле кады ижин аарым тытып эгелээш. Ол чаш малга салдарын халалдып, чамлык коданарыда когаралды бестин таварыштырып турар аларган. Анаа уду ажалгаш болуу дег сентоминиң, биоминиң чергелиг эмириниң чогу берге байдалды тургузуп турар-дыр.

— А мал эмини чүгү сүмөлээр чүвө-дир? — деп кайтадым.

— Ийет, бод-даа тон чугула айтырыг чүвө. Хой дүктү чугаа шырак дегилдиг хой берип шыдаар. Час-туулашкынын өйү. Бо үдө оларын чач чок болуу болза, дүк чидиргалды болуу чайлаш чок. Дестем, ханаалары эки хөгсөлтүнгөн кажаа дүктүгү хорамчалыг болуу чорун чайлайдыр. Оон анында кажаа иштиниң өдөөн доктаамал эжиш, үндүрүп турары чугула. Дүшкөн дүк чугагалып, шынары басыраваады, ару өдөкө хеме бастырай чыгып, оылган ол бөлүр. Дүктүн дүжөр чоруу малдын ижер суундан баа хамарыры. Чүгө-ле хар сускунуап чоруп хойдан арыг кут ижер хойун дүгү мрота быжыр боор чүвө болгай.

Бисте дыка хой кыштагаларнын дэ-вискээринде агым сук чок, оон улам-ындан хамарышкан оларларнын малы хар сускунуап ужурга таваржып турар. Иччангыш кыштагаларны суг бар черлерге тудуп, анаа кудуктарын казырын амдырал чаягаш негеп келген-дир.

— Силерини бригадалар Мугурда төпчүтүнгөн-дир. Кыштагалары аарым чок эки-ле-дир. Бир-тө дөм-инг ажалдаар бригада болганымда чайлааар дугайын кандыг азы бол-дап турар силер? —

— Ак-Дөш, алдын, үстүтү Октаар, Кара-Суг, Кызыл-Ойлар, Бүтүрөөлөр чайлаг кылдыр ажалгаштырмасы аларыны хараданчы-дыр.

— Чүгө? — деп элдесидим.

— Анаа бийер бе оон! — деп, Донгак шала ширин уртучулдым: —

— Машина оруу чок дээр аяның хөвөнөр малчын чоңуң ол сурагалыг чайлагларын, ийи-үш чыл бур-гунга-ла, дүк дүжүп каапкан чүвө вевесе оң — диди. Чаштан тура-ла мал арыныга өскеним ол черлер сакталыкка доран кири. Шоолу эвес аштан арылаш, мынар машиналыг арыш болуу черлерин сактын келген, «шенеп көрө аар, оон туржук, кижилер күчүлүг Енисейн үзө бол-гаш, чыгырып ол шыдакан үе-дир бо» деп иштинде бодол ордум. Ол бодалымны илеридиримге, малчын ор-ганы:

— Чүгө болбас боор, ажыглар өйү келген чайлаглар-дыр ийин — деп кадым.

— Силерини бригадаларнын дэ-

ХОЙЖУЛАР АЖЫЛЫН ЧУГААЛАЖЫП ТУРЛАР

Чоокта чаа Ишкын-Асы суурга «Сүт-Хал» совхозтун Ишкын сал-бырын хойжу бригадаларнын кежигүнериниң хуралы болган.

Чыгыш келген хойжуларга салдыларын-биле тускай бораан дегилдиги анаа организастан. Оон то-нарнын, иштин кыдыр кымын чон-гарынын, иштинде, даштындан кел-дер тептерин, салкытарын, майкы-таш илдерин болгаш аш-чөм ай-маа хуралын киржичилери саткы-лап алгылаан.

Хойжулар маңа делегей байдалы-нын дугайында бестедеп уагы со-нуургал-биле дынашар.

Бригадаларнын эртен чылдагы ажалдарын түндөдери болгаш 1963 чылда соругаларнын дугай-ын малчыннар чугаалашкан.

Бо дугайында Шелениң № 1 хой-жу бригаданын бригадир эш Сан-дай-оол, Соорун № 2 хойжу бри-гаданын бригадир эш Доржу-Чин-мит олар информациялар кылгылаан.

Шелениң № 1 бригадасында 11 кадарчы өргөлөр бар. Ол бригада 1962 чылда 2815 баш хойну мал-дан, төртүр чүс хойга онааштыр 89 хура-ганнарны доруктуруп эстүрген, хой бүртүзүндө 2 килограмм дүктү кыр-ган, иштисин-биле 56 тонна 800 килограмм дүктү күрүгө дужаган. Хойжу Ондар Дачы хой бүртүзү-ндө 2,4 кг дүктү кыргып алган, чүс хойга онааштыр 84 хураганнарны доруктуруп эстүрген. Луан иртер кадарчы Монгуш Өлзей ирт бүрү-зүндө 2,3 кг дүктү кыргып дужа-ган. Бригаданың кежигүнери ниити күш-биле 200 тонна ситени кезип белеткен алганар.

Соорун № 2 бригадасында 10 ка-дарчы өргөлөр бар. Бригадага эр-тен чылын 2247 баш хойну ажаап, кадарчы келген. Чүс баш төртүр хой-га онааштыр 95 хураганнарны менди доруктурган. Хой бүртүзүндө 1,9 кг дүктү кыргып болгаш күрүгөге 42 тонна 654 килограмм дүктү дужа-ган. Хоочун хойжу Ондар Доржу т-рүр чүс хойга онааштыр 105 хура-

ганнарны менди аң доруктурган бол-ган хой бүртүзүндө 2 килограмм 420 грамм дүктү кыргып, күрүгөгө дужаган. Кадарчы Ондар Кан-оол т-рүр чүс хойга онааштыр 92 хура-ганнарны доруктуруп эстүрген бол-ган хой бүртүзүндө 2 килограмм 300 грамм дүктү кыргып алган. Бригада-нын кежигүнери 100 тонна эки шынарлык ситени боттарынды кү-жү-биле белеткен алган. Кайы-даа бригадала мал кыштагалашкыны эки эртин турар.

Индиг болза-даа ук бригадалар-нын ажылында организа-ажыл-агыл талазы-биле улуг чептестер чугаа-лашкынын үзүндө илерөөн. Ол дугайын хойжулар хоумал-биле чуга-алап тургулаан. Илангыш Хер-Тай-га болгаш Ишкын дэвискээрле-ринге хой тургустай, өшкү тургу-зар дээр дугайында дачыыр чугаа-лар хой турган. Иччангыш брига-далар төпчүтөштериниң тууанчөк кич-чөтөй сактыныындан кайы-даа бригаданың төвү керек кырында чок. Совхозтун дирекция болгаш тускай өртенгилер бригадирлериниң ажы-лында боттуг дуза көргөспөй, олар-га канчаар ажалдарынын дугайында тодаргай сүмөлөр берейн турган-нар. Иччангыш бригадирлер эртен чылды дүжүзүндө дыка өргөйгөй ажалдап келгенер. Бригадаларны бугу малын бригадирлер санап хү-лээп албаан турган. Иччангыш бри-гадирлер малдын тодаргай үчүдүн, оон шимчашкынын бестин билбес бо-луп турарлар.

№ 1 бригаданың хойжуу эш Да-ваа ол бригаданың ажылында орга-низа талазы-биле чептестерин шү-гүчүлдөөн. — Чүгө олардын чөп ажыглар, ситенин бүртү-биле кез-ип белеткен алыр керек. Иччангыш улук күженишкенин ажалдарын чугула, хой тургузар бе, өшкү тур-гузар бе деп алаңтап турган херээ чок — деп ол чугаалаан. Оон ийин Даваа совхозтун улуг зоотехни-ги эш Васильевти шүгүмчүлөөш, —

Ишкын дэвискээринге ол шүт кел-бөөн, оон кадарчылар ам-даа тавы-вас — деп чугаалаан.

Бригадаларнын ажылында уду-ругуларын өргөйгөй чоруну, малчын-нарга сактыг хандырылганын ам-даа бир дески эвезин № 2 брига-даның хойжуу эш Чөкүлөй шүгүм-чүлдөөн:

— Мөөң оруктан хаймы черде кыштакка автолава салдыкымы-даа кайын чедер деп. Ийинг-даа болза бодамчалыг организаастар чү-вө болза малчыннарга сактыг таарымчалыг кылдыр организаастар бол-гү дег-дир. Бир эвес кайы-бир хуңде, кайы-бир чөп эвесе автолава чедип көп турар кылдыр дүжүрүп чугаалажып алыр болза, ол хуңде малчыннар бот-тарын херегелзэн чүдүдери ботта-ры көп сактып ол болуу-да болгай. Илангыш маңа аяк бистег сакты-мыста чүгө чок чүвө?

Бригадаларнын 1963 чылда соруг-аларын дугайын чугаалашкан, тодаргай бүдүрүлгө программаны хойжулар хүлээп алган.

№ 1 бригаданың коданарында 3049 хой турар. Чүс баш төртүр хойга онааштыр 95 хураганнарны менди аң доруктурар. Хой бүртүзүндө 2 килограмм 100 грамм дүктү кыр-гып алыр. 532 центнер немелде дени-нин чедип алыр. Күрүгөгө 64 тонна 500 кг дүктү, 279 центнер эъти са-дар. 152,5 тонна ситени белеткээр.

№ 2 бригаданың коданында 2831 баш хой турар. Чүс хойдан 95 хура-ганны аң доруктурар. Хой бүртүзү-ндө 2 килограмм дүктү кыргып алыр. 460 центнер немелде денинин че-дип алыр. Күрүгөгө 59 тонна 300 кг дүктү, 264 центнер эъти садар. 141,6 тонна ситени белеткээр.

Кайы-даа бригадаларнын төптөри дүргөн тудуп дооар талазы-биле иштитиринг хемчеглерин алырын малчыннар дугурушкан.

С. ПАВУ.

Санаажык Төлөш Холажыкович — Овур районнуң «Торгалыг» колхоз ажал-агыл артелиниң дүжүлгалыг чыгышчы. Ол сес чылды дүжүзүндө колхозтун шырак дээр колаң чыгышчы малдан, төртүр 100 беге онааштыр 90-дан эвээш эвес кулуну менди доруктуруп келген.

Ам үдө Төлөш Холажыкович 319 баш чыгышны менди кышта-лып турар. Оон иштинде 88 төртүр бөлөрдө 83 кулуну алыр бо-лгаш күрүгөгө 9 тонна эъти кириер деп комсомолниң хүлээгенин ала-ган.

Чылдыг кайы-даа үзүндө, малгыш кыштык соогулда, чыгыш иштинде чыгыш кадарчы бели эвес керек. Чылдыктын хой чылдар-да мога чок ажымы үнелеп көргөш, колхозтун балдар чери шал-на бижиер болгаш өртөктүг чүдүлөр-биле каш улаа шыккан.

ЧУРУКТА: чыгышчы Т. Санаажык. Союзу болгаш фотоу Б. СЕРЕНИН.

Салчак Шөмбүлекович Тыкы 29 харыг. Ол — Биш-Хеминиң «Кызыл тараачын» колхозунуң анык малчын. Салчак Тыкы 1957 чылда шериг албанындан халажып чанып кээрге, аваангыр-тудунгур анык эрге колхозтун баштаар чери чыгыш кадарчы деп иштитирлээш. Ажылы анык оол туралы-биле хүлээп алган.

Оон соонда колхоз баштаар чери Салчак Тыкынын күш-ажылына ынакшылыдын көргөш, ачаа оон-даа артык харымсалгалыг ажылы даандырып, хураганнар кадар-тып каан. Хураганнарны азырап доруктурар дүжүл-га чок анык малчына дыка берге болган. Иччалы-даа кызымак чорук, салган соругаларыне чүткүл чедиш-кисини хандыргаш. 1961 чылда кадарган хураганнарны ол хур чыл ажыргаш, бүрүнү-биле менди дужааган. Оларын дужааптары билек-ле ачаа 570 чаш хураганнарны база хүлээдип берген. Салчак Шөмбүлекович хоочун кадарчы-лардан ара-сүмени айтырып, оларнын дүжүлгалын өөренип тургаш, 1962 чылда бааза-аки түңкөлөрни че-дип алган. Оон хураганнардын чангыс-даа баш хора-ваан, бир хойдан 2,5 кг дүк кыргып тургаш, 3 кг ажы-ны дужаагаш, планын ажыр куусеткен.

Бо чылын Салчак Шөмбүлекович 534 баш хураган-нарны Дөөниң «Узун-Сайыр» бажында хур кыштагалдып турар. Оон хойларын күш-дөгелги эки, менди болуп турар. Бо чылын чангыс-даа баш хой оскунмас болгаш хой бүртүзүндө 3 кг дүктү алыры — анык малчынның хүлээргей оон.

ЧУРУКТА: Салчак Тыкы.

Фото А. КУЛАРОВТУУ.

ДОПЧУЗУ-БИЛЕ

«Сүт-Хал» совхозтун Ишкын сал-бырын малчын Ондар Доржу эртен чылын төртүр 100 хойга онааштыр 105 хураганны менди доруктурушкан, чүрү хойнуң бирээ-зүндө 2500 грамм дүктү кыр-гып алган. Оон кадарган кодан хою менди болгаш хур кыштагал турар.

Ажылында чедишкисинер улам быжылгашсаан, бо чылын оон-лаа белиг өргүзүтүп болурунда бүзү-редиг ажалдап турар. Бо хүнөргө чедир төрөөн 238 хоюнун 247 хура-ганны шүтү менди. Ол ишкын хой бүртүзүндө 3500 грамм дүктү кыр-гып алыр дзон соругаларын малчын бааза күдөдип шыдаар.

Малчын ам удаас таскы оларге көжөрине белеткенип турар. Оон-биле кады кыштаанда кажаанын карженин коптарып үндүрер, дэ-вискээрин арылаар ажылы база чорудуп эгелээш. Ол болза келер кышка белеткенип эгеси болуу.

А. ОНДАР.

Ол-ла салбырда 2, хойжу брига-даларга — 2 чунар бажынарны, 5 чуртталга бажынарнын, хой дүгү кыргып черин туудун март төчү-зүгө чедир тудуп дооскаш, шүтү ажыгалаа кирген.

Тоан ийи харыг Күчүмөй ирей чунар бажына чунгаш өргөсүн ала-жок. Чаа чунар бажынар туутунаш, ажыгалаа кирген чорук — малчын-нары өөрткен.

П. ШОКПАА.

Чоон-Хемчик район.

Малчынар дээш бистин сагыш салышкынывыс

Өдүк тывыжынын талазы-биле бистин Току Тывада эң байлактыг черлерини бираан. Районуң чылда кирип ап турар ниити орулгазынын 60—70 хузуу өдүк тывыжындан алдын турары иччангыш тавары-лта эвес.

Оон-биле чергелестер чурттакты тонну аш-чөм продуктулары-биле, чык үдетүрү чып-эг-биле улам долдуу хандыр талазы-биле үдүс ажал-агылыны эң чугула адыры мал ажылы бисте сөөлүгү үдө баа шапкыны-биле сайырап турар алар-ган. Оон тодаргай чижэон бистин «Совет Тыва» колхозтун амдырал-лындан көрүп болуу. Мал ажылы сайырадыр талазы-биле салдыган соругаларын бистин колхозчула-рыны сөөлүгү үш чылда улаштыр чедишкисиниң күдөдип келген.

Мал ажылы сайырадырынга ылангыч 1962 чыл бисте онаа эргил-деди чыл болган. Чүзүн аайы-биле малдын баш сапын өстүрөтүнгөн чыл планын 101—121 хуу чедир кү-үүсеттирилдөөн. Мал продуктуларын бүдүрери баа күвөдүп, бистин арте-левис хүлээргей — ажыр 10 тонна эъти, 4,8 тонна сүтү күрүгөгө сат-кан.

Эртен чылын бисте мал чемнери мурунку чылдардан хой белетке-тингени-биле бо чылын колхозтун бугу малы хур кыштагал турар. Бо хүнөргө чедир 50 инек төрөөн, бы-залар шүтү менди доруктун турар. Төрөөн 627 баш хойлардан 653 хура-ганнар, 178 өшкүдөн 196 анай база менди алдынган.

Фермаларда, бригадаларда мал ажылынын муракчылары улам-на күвөдүп турар. Санчылардан Күске-лей, Рипка, Димий, хойжулардан Шижит, Биче-оол олар болгаш хаван ажаакчызы Самылык дзон шыккан бистин малчынарныны чүгө район-да эвес, харын республикада бестин сургалыг кижилер болуп турар. Бистин малчынарныны улам үр-түндөдиг ажалдап шыдаар алар-нын ачымында мал ажылы дүргөн сайырап, оон продуктууу бедип, иччангыш колхозтун ниити акта орулгазынын 60 чыгам хузуу мал ажылындан алдынын турар.

Колхозта мал ажылынын улам ийиңгөй хөгжүдөш малчыннар орту-зунга ажалдан, оларнын амдырал-чуртталгалынын өскөргөзүндө биче эвези-биле хамарыж дээрзин ба-рымдалаш, колхоз баштаар чер, парторганизация сөөлүгү үдө элзөн

чугула хемчегерин ажалдап кыл-дан болгаш оларнын чамызын кү-үүсеттиип эгелзөөн. Талымлык, Толбуз мал фермаларында дерги салдылары доктаамал ажалдары-биле тургус-тулаан. Көк-Чар сүт-бараан ферма-зы электржигитинген болган радио-жугу-турган. Серинг-Хеминиң иви ферма-сында ажал-ишчилерге почта чедир тус-кай почтадоноу тургускан болгаш ол ферманы «өдөө» дээр радиостан-ция-биле хандырган. Колхоз төвүнде аныктарын култура бригаданы чоокта чаа ол ырак ферманын ажал-ишчилеринге концерт көрү-түп, лекция, бестеда кылым төрөш келген.

Колхозтун 4 сүт-бараан ферма-рында ажалдап турар бугу кижилер-ин културалыг негелдери ханды-рыныны база биче эвес кичөөнөй сактынып келген. Партия, комсомол организациаларынын эң дээр күш-теринден тургустунган агиткультбри-гада ферма бүрүзүгө өй-өйдө барып, кино, концерт көргүзүлгө, лекция, бестеда номулгаларын органи-застан, агитхуудустарын, хана со-лунуларын удуруп тургулаан.

Колхозта 8 чыл школазын баш-кылар коллектив, үстүкү класстар-

нын өөреникчилери Көк-Чар сүт-ба-раан фермазын доктаамал шөфтөп, мында малчынарнын култура-амы-дыралын экижизеринге илдепкейли дузалажып келгенер. Школачылар школарын чазаныла мастерказын-га стод, сандаларын чазаш, ферма-да малчынарнын чуртталга бажы-нарын мебель-биле дерин турарлар. Колхозта эмелге салбырынч ажалдакчылары малчынарнын чуртталгалын културалык талазы-биле тандыргашып чугула хемчег-лери чорудуп, оларга медицина хан-дырылганы улам-на экижип турар аларганны база демелгээр керек.

Моон сонгаар малчын кижилерин култура-амдырал хандырылганын экижидер дээш бис ам-даа хой-хой чугула хемчеглерин алырын план-дып турар бис. Талымлык, Талым сүт-бараан фермаларында, Толбуз хой фермазында чунар бажынарны, кы-зыл буудунарны, хлеб быжырар че-рлерин алыткан, оларнын доктаамал ажалдаан турарын хандыраар. Ол ышкын 8 чуртталга бажынарнын кантал болгаш үрүмке сентелгелери чорудар, 4 чаа чуртталга бажы-нарын немей туткаш, кыштагалаш-кын эгелзөрүнүн бестинде ажалдапта кириер. Үстүндө туудуларга херегел-т

тинер тудуп материалдарын белет-келди бисте доозулан болгаш ам чү-гө тудуп эгелзээр арткан.

Төп сүт-бараан фермазынын радио-жугулазын дүргөн дооскаш, малчын өргө бурзуунга тус черин болгаш республиканын бааза бугу туртун радио чамчыдылганын үзүткө чок дыназар арганы бээр. Бо болгаш өс-кө-даа хемчеглерин боттангырганы-нын түнелинде бистин малчынарны-ныстын амдырал байдалы улам эки-жиер болгаш културуг негелдери долдуу хандырынар, иччангыш эът, сүт, дүк болгаш өске-даа ма-териалдыг байлактарын бүдүрери амгындан каш катан эээр ашаар.

Малчынар хандырылганын эки-жидери-биле холбашкан ол бугу хем-чеглер колхозта партия, комсомол организациаларынын организаас-мас-калыг ажылынын күштөлишкенин негээр, оларнын башкарыкы, мобил-дизатчы аргалынын хынаар дээр-и биддингир. Иччангыш бистер аң чө-рудар хемчеглерин боттангырганын ажылы чаманы ажалдап кылган бис, ол сугулар ажалдаар-даа бис.

А. ТОРМУ.

колхозта парторганизация секретары.

Байыр чедирип турар

МОСКВА. (СЭТА). Тайбың дээш шыгараргай америселчи Поль Робсон апрель 9-та 65 хар каллаан. Тайбың камгаланың Совет комитети Лондонда чоруп турар Поль Робсонга телеграмма чорудуп, тайбың дээш демиселдиң талазы-биле эрес-соруктуг өңүү, чаагай сеткилдиг болгаш салдык-чааның кижиге чуректиң ханы байырын тайбыңның совет талаакчыларының мурунунда чедирген.

Американың улзунуң алдарлыг огу, реакцияның болгаш дайынның четкерлиг күштеринге удур бодуңарның үнүңерни коргусу чокка көдүрүп үндүрүп чоруп Силерни совет кижилер билер болгаш ынак деп телеграммада чугалап турар.

Совет чоаалчылар, культураның мастердери, дыка хэй хэй-ниши организациалары Поль Робсонга чуректи ханыңдан байыры чедиргенер. Бодуңуң улзунуң хосталгазы болгаш аскекши дээш, бугу делегейге тайбың дээш чаагай демиселге чаа-чаа күштерни болгаш энергияны аңа олар күзеп турар.

Совет чоаалчылар, культураның мастердери, дыка хэй хэй-ниши организациалары Поль Робсонга чуректи ханыңдан байыры чедиргенер. Бодуңуң улзунуң хосталгазы болгаш аскекши дээш, бугу делегейге тайбың дээш чаагай демиселге чаа-чаа күштерни болгаш энергияны аңа олар күзеп турар.

ТОЛЪЯТТИ: „чаа политиканы күзеп турар бис“

РИМ. (СЭТА). Катандарга болган соңгуда мурунунда митингине Италияны Коммунистти партизанын чингине секретари Пальмиро Тольяттини меделгени. «Корутчуру деп болган турарыңды дузубиле тайбын камгалар ужурут деп бадыйтка турар кижилерге шиптирлиг удурунун турар бис».

«Бо дээрге бугу кичи төрөлдетиңи узуап болуу чаап чок халалче баар орук-чугу» деп Тольятти чугалаан. Чаа политиканы, боктарга каттышпастың политиканы күзеп турар бис, а ол дугайында бистин чуртубустун девискээринге-даа база бистин далайларыңка-даа атомнуң чексептен ойталаары эргежок чугула.

Чугалааны Тольятти бодуңун черин калгаш эскер чоруп ужурга таварышкан тараачыларын, заптыкы чурттарга чоруткан кижилерин амыдралыңны аар-берге байдалдарын айткан.

Кеде ажил-агылда байдалды чугалааңны көрү-биле нини национал конференцияны парламентаине соңгуда болган соңда доран чымдарың АНП-ниң чингине секретари негеп турган. Ол конференцияга коммунистер ылагыга агар реформаны чорударын негез ужурут. Идиг реформа тараачынарга черин болгаш оң ажилды кылар чеп-сек-херекселерин берген турар ийи. А ол ышкаш Муруну Италияны кеде черлеринге болгаш хоорайларыңга хамааты реформаларын чорударын. Муруну Италияны индустриализацияны, хамдыктын мурунда областың бот-аргелдеиниң органырын тургузар дугайында конституцияны чугударың ботандырып турган, демократияны калбартырың коммунистер негез деп ол чугалаан.

Эмчинин сүмези

Кижилерниң хар-назыны болгаш ар-хөрежине хамаан чокка бруцеллезтан аарып болур. Эмиг өмөр чаш урут безин оон аарып бөр. Бир эвес чаш уруттарга бруцеллез халдай бөр болза, оларын шын өүп дургарын кончуг моондактар. Илагыга эмнээрин салаалдыр болза, ол аарыг хоочураан байдалче шилчип, ай-айы-биле, чыл-чылы-биле ургуду чүзүр болгаш бирде чүгүрөп, бирде катап кедереп турар бөр. Бо аарыгнын уламындан кижилер үр уенин иштиңде күш-ажыл кылып шыдавастан, харын-даа инвалд болур.

Бруцеллезтиң микробтары кижиниң организмине киргеш, кижини аартыкже чедир ийи-үш неделя эртер, а чамдыкта ол хууса бир-ий айлар чедир узап берип болур. Чамдык калдык эки кижилерини организмине бруцеллезтиң микробтары кире-даа берсе, ол кижини аартык болур. Иччанган ол кижиге бруцеллез чыпшыңган-даа болза калдык артын каар. Кижиниң организмине ол микробтар-биле демисежин шыдавалып барза болор өүп-дөрүтүп, кө-вүдүп эгелей бөр. Оң уламындан кижиге улам-на аарып эгелээр.

Аарыг чамдыкта кончуг дүрген, чамдыкта чортуу эгелээр. Дүрген аарың таварылгада кижиниң эядин ийи 38—39 градус чедер, бажы аарың, шырыңгар, чүстери болгаш курула, көп-бедир аарың. Бо аарыг чортуу аарып эгелээр бол.

Аны-дунма социалистиг чурттарда

Вьетнамнын шахтёрларында

Курорт хоорай Хонгайлан бистин «Волга» эгеш, шахтёрлар хоорай Камфаже чорупкан доран-на карышкан «газик» машинаның доозунуче шмын берди. Машина далай эгештиң кыды-биле чоруп олурда-даа оң серий, чаагай тынжы сеткилге четпей чорду. Эртең-дүшкөн машинаның доозунуңдан диштер кыжырткайын турар. Машинадан дүшкеш далайже халык бериксеңер. Орук далайже чокшоулап-даа келер, ирпач чоруй-даа баар.—Камфага кажан чедер бис?—деп айтырмык:—соонда,—деп чолаачы сердекж харымлап кагды.

Чедип келдик. Хоорай кыдымында доран-на хөмүр даш шахталары болгаш оңгарлары эгелей берилген болду. Чаагай орук-биле сөөлүгү арты ашкыш, доран-на Вьетнамның олар чулуунуң төүндө хал кирип келдик. Бистин алаавыста кырын хөмүр даш казынган чедир ашпак каанга уаг оңгар көстүп чыгар. Мыза хой уугу самосвалдарын шиптирлик кымыскал-ла, экскаватор боттарын күчүдүп диштери-биле черин чире казып кире берген тургулар. Хөмүр даштың куржаңгылары чер кырындан ханы эвесте чыктылар, ыччангаш хөмүр дашты ажи арга-биле тып турар.

Шахта хөмүр дашты бугууугу байдал-биле дагга бичи үндүрер, куйлар үтпеп алаш, шак оң үндүрүп турганар. Кандык чоуладык ажил турбаан дээр: агаар чепсезинде иштеге болгаш хөмүр доозунуга чедир минуталар ажи ол үттерге кижиге турар аргажок турган. — деп кырганыр чугалап турарлар.

Хонг-Куанг девискээринде чымдык турар хөмүр даштың байла амды-ымда Соңгу-Вьетнамда кара чангыс хөмүр даш тып үндүрүп турар чер ол. Ол байдалды өөренип көрүшкөн, ба-за улаус ажил-агының хун бурду өзүп турар негелделерин өөренип көрөш Вьетнам Демократтыг Республиканың чааа хөмүр даш тынжы 2—3 катап ковадесияның со-рулазын шахтёрларын мурунуга салган.

Ол соруламы чедип алырда фран-цуз эжелекчилерин үтпеп-тонап ка-зып.

Патриоттуг эгелээшкин

ВЕНГРИЯ. Бир чыл бурунгаар Налькот районуңда мурунук «Ной» мир кооперативниң даргазы Ласло Васил ковадында хоужулап турар Кошут аттыг кооператив катар удурут деп эгелекчи саналды үндүрүп, оң ол эгелээшкени улаас бугу чуртка негептер. оң удегерин оң-оң туржугалагы организациалар эдер бөр деп бугалаан.

Кошут аттыг кооператив аажок чымдык ажил-агы турган. Ол эртең чымдык удегер 2,5 миллион форинг даа өрөлиг болган. Кооперативтиң баштайгы удурутчулары материалды сокуургадык дүрүмдери болгаш тарачыларын салал-оңалдыктын тооп көрөш тургандамы ажил-агының бугуларында чедиргенер.

Кубанын ажилчы чону өөренип турар

Куба ажилчы чону культура революцияны дооскушаан, чаа-чаа кай-гачык чедиргенин чедип алган. Ийи ажилчы өөренилгениң кур-сатарыга 47 миң кижиге долу эвес ортумак школарың бгы кызыңгы экзаменин дужаганар. Эртең ымын ажилчы өөренилгениң кур-сарының дөр-бөс болгаш алдыгы класстарыга 113 миң кижиге ажил-даа хостуг үзине өөренип турган.

Кубаның профивелдер, ажил-чыларын өөренилгениң долу эвес ортумак школарын программасына үндүрүлүшкөн чүгө 6-гы классты 230 миң кижиге дооруу соруламы салганар. Ол санын ирпач ашкан. Култура фронтунда ол кайгачыкты тинделген Куба Республиканың ажилчы чону улуг өөрүңү болгаш эстеги ханышкыны база дүрүп бугулар чоргалар-биле демделген.

Бруцеллез аарыг дугайында

Даштын мининшкени угадыр. Көп нерви системасы болур баш мээниң аарыг дөпкөн таварылгада кижиниң бажы аарың, угаан-медерли эскердир. Оон ийи эр уаусту ак-бүтүрөөк база халдар, ак-бүтүрөөк ижа бөр болгаш кончуг аарышкылыг алаар. Хөрежөн удустун уруг савазын аартып болгаш уруг дүжүртүп чорукка база чедирип турар.

Бруцеллезтиң илереп келер дем-лектери эске аарылганын, ылагыга ревматизмин, маляриниң, туберкулезтиң болгаш эске-даа нерви системаның аарылганын демлектери-биле дыка домей. Иччанган бруцеллез аарыгын илереп тыварда кижиниң шаны алгаш, лаборатория чедиргеш иштинче тускай шендел эмиң тарып. Иччалза-даа ол ийи шиптирликниң чорупу турар үе: «мындык чүгүдү утпас болза чогуу: ижек бруцеллездин аарааш сегезинде бөр үр эртең кижиге болгаш бруцеллезка уду чорудуп турар тарышкыны кылдырып алган кижилерге, ал херек кырында калдык, калдык-даа эмчи дузал-амчыны херегелейип турар кижилерге үстүнде ийи шиптирликниң чорудага, аарыгын демдө илереп каар. Идиг кижилерни аарыг кылдырып санаар болза, шын эвес. Иччанган оң кончуг оварышкылыг хынап көөр болгаш тарышкыны кылдыркан кижилерниң сан-данын шын тургузар чорук чугула.

Тылажаны шахталары болгаш ажи ар-ганың хөмүр даш уургайлары ка-тап тургузары, чер алааның болгаш чер кырын ажилдарын механизас-тарынның деделин бедилери негет-тин Совет Эвилел көргүскөн. Совет Эвилел амгы үениң машиналарын, эг-херекселерин болгаш тускай эр-темингерин чорудуп берген. Совет тускай эртемнигер вьетнам өндүктө-рин ол нарны техниканы башкарып ажилдарыңга өөрткөнөр.

Француз эжелекчилер вьетнам улус-ту чүгө рис тарымыңга болгаш чы-раа-биле сава өрүтүп кылдыр төрүт-үнген деп санап турганар. Оларны техникка өөртпөс дээш бугу арга-лар-биле французтар орадажып тур-ганар. Хөмүр даш тынжының ажилыга база-ла ийиң турган. Вьетнам шахтёрлар хөмүр дашты кукуну-халы-биле каскан чыраа са-валарга шахталар үндүрүп турганар.

Бо хүнерде эрги кукуну-хааларын болгаш чыраа саваларын күштүг экс-каваторлар, самосвалдар, бульдозер-лер солаан, Чоокта чаа-ла француз эжелекчилерге базиларып чорган вьетнамның оолдары нарны техника-ны башкарышкылары болу берилгенер.

Мурунуда хөмүр даш казар нарны механизмер туржук, хөмүр даш ду-гайында бичи-даа билгик чок чо-ураан, көлдөс келген Ву Суан Тон ам бугу чуртка суругаан экскава-торжу, күш-ажылды Маалары болу берген.

Амгы үениң совет механизми—«ЭК-4» маркалыг экскаваторга ажил-даар эрген ол чаалап алган. Кижини күзөл соруунга чыгарткан маши-наның ажилдап турарын көргө та-аланчы өөрүшкү хайгылып каар.

Тюнге чаа машинаны берип турда хөмүр даш уургайының партия ор-ганизацианың секретари мынча дээш: «Бо машина болза 1.500 ажилчы-нарың күш-ажалын солдуур машина-дыр. Ол болза совет улустун вьет-нам улуска ынакшылың демдө бол-ду. Оон камап ээле, бугуручугу ажилдап, бугу-ле аргаларың долу-зу-биле ажилга».

Бир чыл эртең. Коммунист Ласло Васил тараачыларын сыйып каттыш-тыр, нинтиниң күжү-биле кайгачы-кык чедиргенин чедип ал боуур дээрин оларга бугүрөткөн болгаш кооперативти бугурургени эе тургу-зуп шыдаан. Кооператив 1 мн. 200 муң форинг ажи эрени күрүңге то-луң болгаш 5 млн. акшаны күш-чу-гуң хуваган. Бир күш-хүнүнүң үнең 3 кире катап өскөн.

Венг Уду Республиканы Президи-уму Ласло Василди патриоттуг эгелээшкенин белдир үнелеш, аңа бо чымын Кошут шагналын тыыс-кан.

Митрофан ПОВОП.
Будапешт. СЭТА-ның корр.

турарлар. Экзамениер дужаган ажилчыларын мурунда ам унж-веритеттер болгаш институттар ча-гында ажилчы факультеттериниң ажи калба-биле ажилтыңан. Амгы үеде Сант-Клара хоорайда университеттиң ажилчы факультетине бир муң беш чүс кижиге өөренип турар.

Кижизидикчи ажилды боттанды-рыныга дорт кырысалагы партия-ның болгаш профивелдериниң удурутчулары тускай човулап ху-ралды кылган, ажилчы чонунуң бижиге билер чоруп хылаарың кам-панызыңче улуг кичээлге салы-п ол хуралга шиптирлер. Ол кампанияның үзине бугу чуртка 1 миллион кире чону хынап көөрүп баш бурунгаар көрүп турар.

Алексей ИВАННИКОВ.
Гаваана. СЭТА-ның корр.

Ол бугүрөлдө Тон шындыктып шы-даан. Ай планын ургучу ажи р-селип келген болгаш хөмүр даш ты-вынжыга күш-ажылды бугуручугу-дуунуң талазы-биле эң белдиг түңгө-лдү чедип алган. Иччалза-даа Тон-даа оожургаан. Машинаны оон-да эи ажилдадып болурун ол би-лип турган.

Машинаны бугуручугуун канчап оон-да угааттырып болуру? Бо ай-тыр Тонун амыртайп турган.

Бир катап хөмүр даш уургайыңга совет экскаваторжу А. В. Шаранов чедип келген. «Чүге иженер эвес, машинист кижиге чедип келген чор? Чер казарын боттарымыс билр-ле болгай бис. Бугу-ле чурттарда чер казары домей-ле болгай—деп чам-дык вьетнам ажилчынар дайны тып-пайп турганар. Тон ажилдар болу-ваан. Совет эштин берген сүмелери кичээлге ийиң дыйнаан. Бир неделэ эртеңде Тон 2200 куб метр хөмүр дашты казып тыпкан. Амгы үеде совет экскаваторжуңуң дуржугаы бугу вьетнам экскаваторжуларымы болу берген. Вьетнам Демократтыг Республика бирги беш чыл планының үшкү чымыңе кирипкен. Социализм-ниң материалдык базазыңны үле-зинерин тургузары дээш, бодуңуң төрөң чуртуңуң чырыктыгы келер үең дээш, партияң болгаш чазактың салган сорулагарыңн күүсөдөр дээш вьетнам чон маалымы-биле ажилдап турарлар.

Алексей СИЛАННИН.
Ханой. СЭТА-ның корр.

Бужар бак дайынны соксадыр

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Муруну Вьетнамның улзунуга уаур Каттыш-кан Штаттарын болгаш оң чалчазы Нго Динь Демини чорудуп турар кениң дайынны сурагыл ангай фи-лософ Бертран Рассел кичээлээшкени-биле буруу шаап көргөн. «Нью-Йорк таймс» солуга парлаан чагаанында Бертран Расселди бижэни болза: «Каттышкан Штаттарын чааа Вьетнамды хыдыкчы дайынны чору-дуу турар. Ол дайынны кара чангыс соруламы—муруну чүккө калды-лошкун болгалды бугу-чүрүмү кам-галары болгаш диктатура уаур де-мисежин турар кижилерни узуап чок кылыр болуп турар. Оң дараа-зында соруламы—коммунистерниң холунда турар соңгу чүккө шүргүп кирери».

Муруну Вьетнамда АКШ-тын үзү-рүдүлгелерин болза «этно-номиктиг эрге-акыктары камга-ла» болгаш «чер бөмбүрөзүнүн ол талазынга социал реформалары» бодурубас дээр оң чүткүлдери-биле тайлыбырдагыны турар деп Рассел ургудулап бижээн.

Ол араатың дайыңга Рассел шиптирлиг удурунун турар. Чугу дээрге, «бурун кэде суурларга уаур өртендер бомбалары баш уаур кандың-даа сагындарыг чокка ажил-дап турар, а чурттакы чоңу аштын тамызыңе кире оштар дээш, тыр-ганы болгаш малды узуап чок кы-лырыңга дайынны киниктиг чепсе-тер ажилдап турар».

«Америк чазак ол дайынны ху-гайында—Индий—Кыдатка ха-маарыштыр Женева дугурулгалары үрөп турарын, бо дайында хэй санын америк шиптирлерниң киржин турарын, ол дайынны Чөөн Евро-паа немендерин болгаш Муруну Чөөн Азияга японярының дайын чо-рудулгаларына ажилдап турган ар-галары-биле чорудуп турарын дугайында шынныг чүгүдү чажырып турар» деп Рассел бижээн.

АНШ-ТА „ТЕНЕК ААРЫГЛАР“

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). АКШ-тын республиканың партизанында «тенек аарыглары» баштыңларының биз-рары сенатор Б. Голдуотер Вашинг-тонга чүве чугалаан, револустиг Кубага уаур дээрбөч хөдөлшикинериң дилгернег программазын та-йылдыраан.

Каттышкан Штаттар Кубага эконо-миктиг бугурулгелерин тургузар, а ол ышкаш Кубадан дельсептериң удегекти болгаш шипон ажил-чор-удулазын азы оларын организас-ион халдашыңны дегирип ужурут бис деп сенатор меделген. АП агентлидериниң дынчаканы-биле алдыга, АКШ «оларны чепсегээр, бир эвес негеттинип келе, оларын дегирип, кажан бугу чүве эгелей бергенде, оларын агаар дамчыштыр хандылар ужурут» деп ол медел-ген.

Идиг болза-даа Голдуотер ол «программа-биле» соксавай турар. «Бистин алаа чоруп сөөлүгү чөмчөлөгүрүс болза, халдашкыны организастарының орадажышкыны болган турар ужурут, бо тавары-рылда оңу америк курунелериниң организацианы болгаш бистер кыл-ган турарын санаалар ийиң мен. Бо болза хэй таламы хөдөлшикинере болган турар ужурут...» деп сен-атор чүдүрүган.

АКШ-та ижөөй берген контре-люстиг идегеттер Вашингтонун салдары бөдүктөрүн дегирипте-рин ап турар.

Бедир», «Чедер» курорттар болгаш Тарс аржааны. Аарыгнын берге бо-луп эртеңкини соонда 3 ай чептөөн-де, азы оң кедерешкениңиң үеин-де эмденди сүме чокка курортка эмденди болза, аарыг кижиге хору-лыг болур. Бодуңуң туразы-биле эм-ненип болбас.

Эмчи Н. БАЛЧИЙ-ООЛ.

ШАННАЛДЫ ЭЭЗИНГЕ ТЫВЫСКАН

Бо болза Ада-чурттуң Улуг дайынның үезинде Польшада, Сандомир бижымдалыкка болуп турган. Серожак Яков Иванович Замик өлүрүндө бодовай, кайгачыктыг эрес-дөң чорук каргусушаан, дайынның үзүктө чок абымыс-кының үезинде үрелген үзөр боочу септеп турган. Ол идиг эрчи чүгү-даа корудуп шыдаван. Улаваанда Я. И. Замикни өскө кезекке чорудуп-кан. Маалымыг чорук кылаан дээш оң бодун Кызма Сылдыс ордени-биле шаңнааным аңаарда

эрес артиллерист каймы билер боор. Маалымын шаңнаа 18 чыл иштөөдө дилек келген, адык сөөлүңдө көзү тыл алган. Ам № 10 автоталамың салсаар болуп турар Я. И. Замик ордени Сочи хоорайның военком подполковник С. И. Калининго чокта каа тынжкан. ЧУРУКТА: С. И. Калининго Кызма Сылдыс ордени салсаар Я. И. Замикке кайып берип тур. Фото И. Григорьеву. СЭТА-ның фотохроми-казы.

Тыва дугайында ном

1961 чылдың чайында Литва-ның бөдүк туристер болгаш журналистер Тывага аалдап чорган. Олар тыва аңчылар, балыкчылар болгаш аныктар-биле ужурашкан. Тываның чараш бөдүк байлыктарын соңурууга көргөнөр.

Экскурсанталарын удурутчузу Витаутас Янушкитин Литва дылга бижээн «Муруну Сибирь талазы-биле» деп номун Совет Литваның на-бисылы Вильнюс хоорайга чокта парлап үндүргөн. Тываның эртең, культура болгаш экономика талазы-биле чедиргенин, чараш бөдүк байлар болгаш улустун чечен тоо-журларын дугурулгалар ол номда чыгырткан.

Сарыглар Шокалович ышкаш су-рагалы аңчылар-биле ужурашканын, бодурубас дээр оң чүткүлдери-биле тайлыбырдагыны турар деп Рассел ургудулап бижээн.

Ол араатың дайыңга Рассел шиптирлиг удурунун турар. Чугу дээрге, «бурун кэде суурларга уаур өртендер бомбалары баш уаур кандың-даа сагындарыг чокка ажил-дап турар, а чурттакы чоңу аштын тамызыңе кире оштар дээш, тыр-ганы болгаш малды узуап чок кы-лырыңга дайынны киниктиг чепсе-тер ажилдап турар».

«Америк чазак ол дайынны ху-гайында—Индий—Кыдатка ха-маарыштыр Женева дугурулгалары үрөп турарын, бо дайында хэй санын америк шиптирлерниң киржин турарын, ол дайынны Чөөн Евро-паа немендерин болгаш Муруну Чөөн Азияга японярының дайын чо-рудулгаларына ажилдап турган ар-галары-биле чорудуп турарын дугайында шынныг чүгүдү чажырып турар» деп Рассел бижээн.

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). АКШ-тын республиканың партизанында «тенек аарыглары» баштыңларының биз-рары сенатор Б. Голдуотер Вашинг-тонга чүве чугалаан, револустиг Кубага уаур дээрбөч хөдөлшикинериң дилгернег программазын та-йылдыраан.

Каттышкан Штаттар Кубага эконо-миктиг бугурулгелерин тургузар, а ол ышкаш Кубадан дельсептериң удегекти болгаш шипон ажил-чор-удулазын азы оларын организас-ион халдашыңны дегирип ужурут бис деп сенатор меделген. АП агентлидериниң дынчаканы-биле алдыга, АКШ «оларны чепсегээр, бир эвес негеттинип келе, оларын дегирип, кажан бугу чүве эгелей бергенде, оларын агаар дамчыштыр хандылар ужурут» деп ол медел-ген.

Идиг болза-даа Голдуотер ол «программа-биле» соксавай турар. «Бистин алаа чоруп сөөлүгү чөмчөлөгүрүс болза, халдашкыны организастарының орадажышкыны болган турар ужурут, бо тавары-рылда оңу америк курунелериниң организацианы болгаш бистер кыл-ган турарын санаалар ийиң мен. Бо болза хэй таламы хөдөлшикинере болган турар ужурут...» деп сен-атор чүдүрүган.

АКШ-та ижөөй берген контре-люстиг идегеттер Вашингтонун салдары бөдүктөрүн дегирипте-рин ап турар.

Бедир», «Чедер» курорттар болгаш Тарс аржааны. Аарыгнын берге бо-луп эртеңкини соонда 3 ай чептөөн-де, азы оң кедерешкениңиң үеин-де эмденди сүме чокка курортка эмденди болза, аарыг кижиге хору-лыг болур. Бодуңуң туразы-биле эм-ненип болбас.

Эмчи Н. БАЛЧИЙ-ООЛ.

Тыва дугайында ном

1961 чылдың чайында Литва-ның бөдүк туристер болгаш журналистер Тывага аалдап чорган. Олар тыва аңчылар, балыкчылар болгаш аныктар-биле ужурашкан. Тываның чараш бөдүк байлыктарын соңурууга көргөнөр.

Экскурсанталарын удурутчузу Витаутас Янушкитин Литва дылга бижээн «Муруну Сибирь талазы-биле» деп номун Совет Литваның на-бисылы Вильнюс хоорайга чокта парлап үндүргөн. Тываның эртең, культура болгаш экономика талазы-биле чедиргенин, чараш бөдүк байлар болгаш улустун чечен тоо-журларын дугурулгалар ол номда чыгырткан.

Сарыглар Шокалович ышкаш су-рагалы аңчылар-биле ужурашканын, бодурубас дээр оң чүткүлдери-биле тайлыбырдагыны турар деп Рассел ургудулап бижээн.

Ол араатың дайыңга Рассел шиптирлиг удурунун турар. Чугу дээрге, «бурун кэде суурларга уаур өртендер бомбалары баш уаур кандың-даа сагындарыг чокка ажил-дап турар, а чурттакы чоңу аштын тамызыңе кире оштар дээш, тыр-ганы болгаш малды узуап чок кы-лырыңга дайынны киниктиг чепсе-тер ажилдап турар».

«Америк чазак ол дайынны ху-гайында—Индий—Кыдатка ха-маарыштыр Женева дугурулгалары үрөп турарын, бо дайында хэй санын америк шиптирлерни